

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 161. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-falster01-shoot-idm140591134115232.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

Endelig kommer den højrøstede Tale og Sagen selv Præsten for Øre, hvilken, saasom han var saare 162 spagfærdig af Sind, sagtmødig lagde sin Myndighed imellem og bød dem opsætte Talen, indtil de vare komne sig af deres Umaadelighed og atter vare blevne sig selv mægtige, paa det at ej hint svare Klammeri mulig skulde ende med Tyrepisken eller Ælmeskaftet. Kort efter fortæller hin velærværdige Mandd), der havde været hine Sladderhankes Bidsel og Tømme, mig og nogle flere Venner denne Historie; samtidig beklagede han sig alvorlig og svarlig over Skalkagtigheden og Falskheden hos de lærde Mænd, som man gerne kalder *Pietister*, og tilføjede ydermere den Mening, at den hellige Skrift snarere besudledes end brugtes af Bønders og lignende Folks uhellige Hob, fordi disse Mænds Arbejde og Læsning ofte mere var Aarsag til Praleri og Galenskab end til Gavn og Nytte. Tilstede blandt os var en Mand af gejstlig Stand, hvilken havde en Mistanke om, at dette med forblommede Ord sigtede til ham (han var nemlig en Mand, der var mistænkt for Pietisme), og som nu ej tøvede med at tage Hævn for sine saarede Øren og sit forbitrede Sind ved paa det voldsomste at klage baade over mangfoldige Sjælehyrders skammelige Ladhed, hvilke sidde jammerligt ørkesløse og bekymre sig om alt andet fremfor deres Hjords Salighed, og over de Folks Vanvittighed, hvilke med Paven i Rom ville slaa Studeringen af den hellige Skrift ud af den gemene Almues Hænder. Længe havde jeg i Tavshed lyttet til, da Venskab, Ønske om Endrægtighed og endelig Faren for Skænderi bød mig falde ham i Talen. Jeg lovpriste ganske vist efter 163 Billighed *den sidstes* fromme Vindskibelighed, men gav ogsaa til Kende, at *den førstes* Raad ej mishagede mig, at nemlig den hellige Skrift ingenlunde bør gøres saa gemen, at alle dens Mysteria udlægges paa hvilket som helst Gadehjørner og Korsveje for den verdslige Almue, saa at de Ting komme til at ransages paa Bøndernes Bænke, hvilke endog skaffe selve Theologernes Domstole nok at bestille. Da dette efter den andens Mening var altfor haardt sagt og desaarsag mishagede ham, gav jeg mig til at søge Forsvar for vor Mening og argumentere saalunde: » Kom ihu, velærværdige Mand, hvor stor Fare der følger med hin aldeles frie og umanerlige Læsning i hele den hellige Skrift, af hvilken saa mange vrang og falske Fortolkninger ofte opstaa, og af Fortolkningerne saa mange Secter, ved hvilke den christne Verden jammerlig adsplittes, plages og sønderlides. Dersom du mulig mener, at Sikkerhed og Hjælp mod denne Fare kan søges hos en hvilken som helst Læremester i Byen eller paa Landet, da sig god for, min kære, at enhver som helst Præst i Landsby eller Købstad er udstyret med saa store saakaldte hermeneutiske Midlere) og saa stor Lærdom, at han formaar at tjene som en bekvemmelig Fortolker. Kom fremdeles i Hu, at til nyttelig Kundskab om GUD, til Overbevisning, til Salighed har Almuen nok i Catechismi Undervisninger, bestyrkede ved de hellige Prophetiers rette og tydelige Mening, forklarede rigtigt og omhyggeligt, forkyndte troligt efter *Kongelovens* Bydendef). Dog maa du ej tro, at jeg ynder enten 164 *Portugiserne*, hvilke ere de eneste af alle Christne, som mangle Bibeloversættelser paa Modersmaalet, eller den øvrige Pave-Kirke, hvilken skammeligt og ugudeligt holder Lægfolk fra at bruge de hellige Skrifter; nej snarere vilde jeg ønske, at visse Dele af de *canoniske* Bøger (de *apocryphiske* bør hellere være ukendte for Almuen, hvilke ofte mere besnære end belære og saare sjælden adskilles ret fra de andre af den menige Mand), saasom *de fem Mosebøger*, *de historiske Bøger*, *Psalmene*, *Evangelia* og *Apostlenes Gerninger* vare offentlige for alle og læstes af alle i Flæng, og det ikkun i een Oversættelse paa Modersmaalet, paa det at ej den hellige Skrift skal tykkes Almuen at stemme mindre godt overens og ej at være sig selv lig. Betragt iøvrigt, min kære, Jødernes gamle Kirke: de regnede sandelig Lovens Overholdelse og Røgt alt for hellig til at lade den komme i alle mulige urene Hænder, hvisaarsag den ogsaa af *Javenali* kaldes en hemmelig Rulleg):